akademia bajki kaszubskiej

Czyta: **Stefan Richert**

Janusz Mamelski ***Zatopiony Hél***

Rëbôcë pòwiôdają, że na mòrzu kòl Hélu je baro dzywny plac. Na nordowi-zôpôd òd miasta wòda sã czãsto szëmùje i dmie tam szarpawica. Wszëtcë pamiãtają, żebë òmijac ten plac, bò niebezpieczno je tam płëwac.

Pierszégò dnia Zelonych Swiątk wërôbiają sã tam jistné cëda. Wòda sã robi czãsto spòkójnô i przezérnô. Chto tam sã téj naléze, mòże ùzdrzëc na dnie mòrza cénią żëjącégò gardu: widzałé bùdinczi, wëstawné sztrasë i bòkadnych lëdzy. Czëc je snôżą mùzykã, co przewtôrzô ùcechóm, rozpùstóm i pijatëkóm. Niejeden rëbôk dôł sã zwiesc pòkùse, zòchlëc w zôtór i nigdë ju nie przëszedł nazôd.

To je bòdôj céniô stôrégò Hélu, przódë gardu baro bòkadnégò, wiãkszégò i wôżniészégò òd jinych, co są nad Bôłtem, chòc òd Gduńska. Jegò mieszkańcowie mielë wiôldżé profitë z hańdlu. Do hôwińdżi wpliwałë òkrãtë z całégò swiata. Przëwôżałë nôpiãkniészé i nôdrogszé dokôzë lëdzczich rãków. Nié za wiele jinych na swiece mògło sã równac z hélsczima pałacama, cëdownyma jizbama, widzałima placama i przesnôżima kòscołama.

Hélanie sprzedôwelë pierszim dzélem dokôzë z jantaru i z drzewa, widzałé òkrãtë, snôżą grónkòwiznã i lniané sztofë. Składë bëłë tam bòkadné jak mało gdze.Tak bëłobë bòdôj do dzysô, czejbë nié niszczotny cësk dëtków na lëdzy. Mieszkańcóm Hélu ju nie sygało to, co mielë. Chcelë wiedno wiãcy i wiãcy. Wlazła midzë nich zôzdrosc i chcëwòta. Miast dali sobie pòmagac, jeden drëdżémù robił na szkòdã. Nie pòmôgelë biédniészim, le kòżdégò nômili bë wëkòrzëstelë. Nie dało jima pòkù, jak chtos miôł òd nich wiãcy. Swòje kłopòtë zbiwalë w kòrnusu, jaczi rozpaszno lôł sã na rozmajitich balach i pijatëkach. Zalóny szpritem rozëm ju nie bronił jich przed niebëlnotą.

Cerpielë ti nôbiédniészi – môli warkòwnicë i prosti rëbôcë. Bògati hélanowie bùsznilë sã, wzgôrdzëlë nima i cësnãlë corôz barżi. Kòżdégò dnia płacëlë jima mni, a chcëlë òd nich wiãcy. Ùbòdżi mùszelë robic corôz dłëżi.

Do gardu bëła zakradłô bùsznota i zapanowa niepòdzélno. Taczi Hél sóm bë zdżinął chùtczi abò pózni. Leno stało sã jinaczi.

Prawie w noc Zelonych Swiątk Bôłt baro szôlôł, a z nim niebò zacygnioné cemnyma chmùrama i przecynóné grzëmòtama. Wòda sã lała ze wszëtczich strón. Hél bél zaléwóny bez mòrsczé wałë, wòdë z Môłégò Mòrza i strëdżi deszczu. Bùszni bògôcze mielë ju głowë słabé òd kòrnusu. Zarôdny i pòrządny mieszkańcowie sã mòdlëlë. Widzelë, co sã dzeje, i zdążëlë na czas ùńc z gardu na wësoczi wëdëmicë. Reszta bëła zdżinã pòd wòdą. Pòd cãżarem wòdë zemia sã zapadła i dzys w tim placu je mòrsczi gruńt.

Pòd wòdą nalôzł sã téż hélsczi kòscół, blós dobrze zrobiony zwònë òstałë w grëpie i jesz długò zwòniłë na żólińc. Tej sej, jak ùtonie bôt abò człowiek, w głãbòczëznie je czëc jich chlëch.

Ti, co przeżëlë tã sztormistą noc, pòstawilë nowi Hél na jinym placu. Na szczescé jegò mieszkańcowie nie są ju taczi, jak jich pòprzédcowie.